

در این مقاله می آموزیم:

اصطلاحات رایج در بازار سرمایه (شماره ۱)

سهم، سهامدار، تالار معاملات، نوسان قیمتی، ریسک و بازده، ریسک های سیستماتیک و غیر سیستماتیک، ریسک نرخ سود، ریسک نرخ تورم، ریسک نرخ ارز، ریسک مالی، ریسک نقد شوندگی، ریسک سیاسی، ریسک تجاری

سهام و سهامدار

بیانگر میزان مالکیت فرد از یک دارایی است

با یک مثال ساده بیشتر توضیح می‌دهم:

فرض کنید یک کیک را به ۱۰۰ قسمت مساوی تقسیم کردیم و هر فرد با توجه به پولی که در اختیار دارد یک یا چند قسمت از کیک را می‌خرد.

به هر تکه از کیک، **سهام** و هر فرد که یک یا چند تکه از این کیک را می‌خرد **سهامدار** گویند.

بازار بورس اوراق بهادار

مکانی است که در آن سهام شرکتهای گوناگون تولیدی خدمات و ستمی شود. به بازار بورس **بازار سهام** هم می‌گویند.

تالار معاملات بورس

به مکانی که در آن عمل داد و ستم سهام انجام می‌گیرد "تالار معاملات بورس" گفته می‌شود. اصلی ترین تالار معاملات بورس کشور در تهران و در محله سعادت آباد واقع است.

البته برای خرید و فروش سهام لزومی به حضور در تالار معاملات نیست و می توان خرید و فروش را به صورت اینترنتی ، تلفنی و آنلاین هم انجام داد.

نوسان قیمتی

چرا یک سهم **رشد** می کند و به سهامدار **سود** می رساند و بالعکس چرا یک سهم **ریزش** می کند و باعث **ضرر** سهامدار می شود؟
ساده ترین پاسخ به سوال این است:

قیمت اکثر کالاها (مرغ، آجیل، میوه و ...) همچنین سهام بر اساس **عرضه و تقاضا** مشخص می شود. اگر اتفاق **بدی** برای شرکت بیافتد (در اقتصاد کلان کشور، صنعت، شرکت و...) قیمت سهام **افت می کند** اگر اتفاق **خوبی** بیافتد باعث که سهام آن شرکت **رشد کند**.

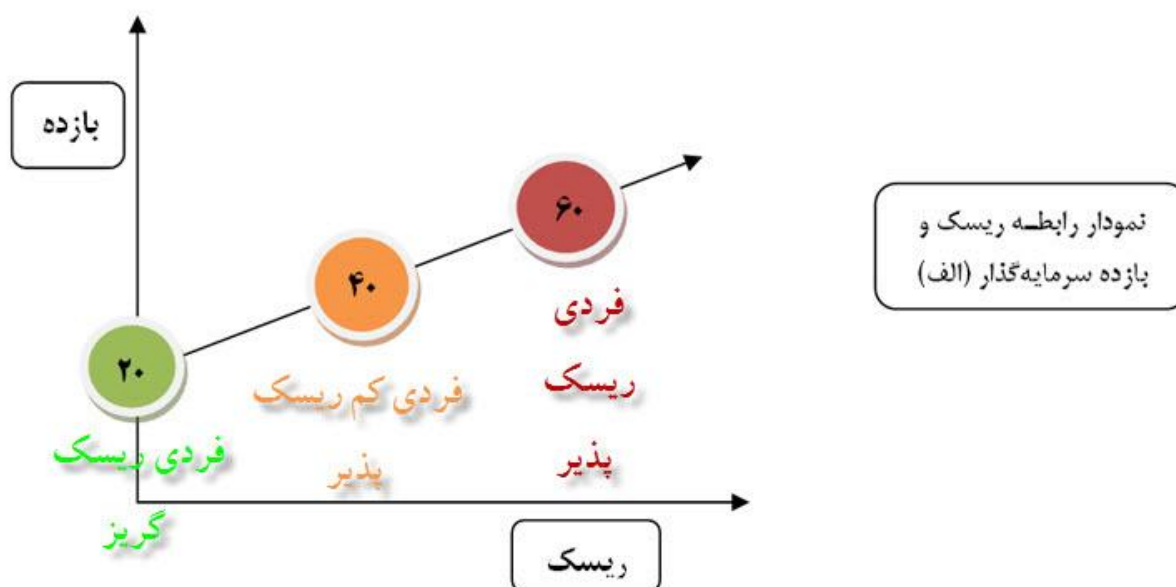
ریسک و بازده

به احتمال محقق نشدن پیش بینی ها **ریسک** گویند به درآمد حاصل از سرمایه گذاری **بازده** گویند. بازده می تواند **مثبت (سود)** یا **منفی (ضرر)** باشد

رابطه ریسک و بازده

هر چه ریسک بیشتر باشد بازدهی بیشتر است. حال ممکن است این بازدهی **مثبت (سود)** یا **منفی (ضرر)** باشد

انواع افراد در مواجهه با ریسک

انواع افراد در مواجهه با ریسک را می‌توان به سه دسته تقسیم کرد:

✓ فردی ریسک‌گریز

✓ فردی کم‌ریسک

✓ فردی ریسک‌پذیر

به نظر شما هر کدام از افراد چه نوع سرمایه‌گذاری را انتخاب می‌کنند؟

افراد بدون ریسک قطعاً سرمایه‌گذاری‌ای را انتخاب می‌کنند که بدون هیچ ریسکی به آن‌ها سود بدهد. به نظر شما آن سرمایه‌گذاری چیست؟ اگر جواب شما **بانک** هست درست پاسخ دیده‌اید.

افراد کم‌ریسک غالباً سرمایه‌گذاری‌هایی همچون **اوراق مشارکت، اوراق اجاره** یا ... را انتخاب می‌کنند

اما افراد ریسک‌پذیر سرمایه‌گذاری‌هایی همچون **بورس، طلا، مسکن، ارز** و ... را انتخاب می‌کنند.

انواع ریسک‌ها

کل ریسک‌ها را می‌توان به دو دسته کلی تقسیم کرد:

ریسک سیستماتیک و **ریسک غیر سیستماتیک** تقسیم نمود.

ریسک غیر سیستماتیک ریسکی است که ناشی از خصوصیات خاص شرکت از جمله نوع محصول، ساختار سرمایه سهامداران عمده و غیره می‌باشد.

ریسک سیستماتیک ناشی از تحولات کلی بازار و اقتصاد بوده و تنها مختص به شرکت خاصی نمی‌باشد به دیگر بیان ریسک سیستماتیک در اثر حرکتهای کلی بازار به وجود می‌آیند.

ریسک‌های زیر تعدادی از ریسک‌های مختلفی می‌باشد که در بازار بورس با آن مواجه هستیم که به چند مورد از آن‌ها به اختصار اشاره می‌کنیم:

✓ ریسک نرخ سود

✓ ریسک نرخ تورم

✓ ریسک نرخ ارز

✓ ریسک مالی

✓ ریسک نقد شوندگی

✓ ریسک سیاسی

✓ ریسک تجاری

(تمرین: کدام یک غیر سیستماتیک و کدام ریسک سیستماتیک می باشد؟)

سعی کردیم انواع ریسک ها را با مثال های مختلف توضیح بدیم تا این ریسک ها بهتر بیان شوند.

ریسک نرخ سود

فرض کنید نرخ اوراق مشارکت سالیانه (یا سود بانکی) 20% باشد. شما فرد ریسک پذیری هستید و سهامی با بازدهی مورد انتظار 30% خریداری می کنید.

حال اگر بانک مرکزی طی اقدامی نرخ اوراق مشارکت رو به 30% افزایش بدهد آیا شما باز هم در سهام سرمایه گذاری خواهید کرد؟

طبیعتاً یک سرمایه گذاری بدون ریسک با سود 30% بهتر از یک سرمایه گذاری با ریسک با همان سود است.

به این ریسک، **ریسک نرخ سود** می گویند

ریسک نرخ تورم

فرض کنید که نرخ تورم سالیانه ۱۵٪ می‌باشد و که بازدهی مورد انتظار سهامی انتخاب کردید ۴۰٪ باشد. در انتهای سال تورم به ۳۰٪ برسد. در این برهه ممکن است دیگر شما ریسک خرید سهام رو دیگه نپذیرید. به این ریسک، **ریسک نرخ تورم** می‌گویند.

ریسک نرخ ارز

فرض کنید سهام شرکتی را که خریداری کرده‌اید که بخش عمده‌ای از مواد اولیه را از خارج کشور خریداری می‌کند.

وقتی نرخ ارز (دلار) افزایش پیدا میکند طبیعتاً شرکت باید مبلغ بیشتری را برای خرید مواد اولیه پرداخت کند. این افزایش باعث بالا رفتن هزینه، سپس پایین آمدن سود شرکت و در نهایت پایین آمدن قیمت سهام شرکت خواهد شد.

به این ریسک، **ریسک نرخ ارز** می‌گویند.

ریسک مالی

فرض کنید یک شرکتی علاوه بر اینکه برای راه اندازی خط های تولید سهام خود را در بورس عرضه کرده است، مجبور شده است که از بانک وام بگیرد.

شرکت باید مبلغی را که بانک دریافت کرده طی دوره ای اصل وام و سود آن را به بانک برگرداند.

پس سهامداران چنین شرکتی در معرض ریسک بالاتری قرار می گیرند چون با این کار توانایی **افزایش سود سالیانه یا بالا رفتن قیمت سهام شرکت** طی یک سال تحت الشعاع قرار می گیرد.

به این ریسک، **ریسک مالی** می گویند.

ریسک نقدشوندگی

یکی از مهم ترین ویژگی اوراق بهادار سرمایه گذاری نقد شوندگی است
فرض کنید برای سهام یک شرکت به **دلیل عملکرد نامناسب** خریداری وجود ندارد که سهام شما را بخرد و شما هم به عنوان سهامدار به پول سهام خود احتیاج دارید.

به این ریسک، **ریسک نقدشوندگی** می گویند.

ریسک سیاسی

عدم ثبات در اوضاع سیاسی یک کشور به مسائل اقتصادی کشور آسیب جدی وارد میکند و به طور مستقیم بر عملکرد بنگاه های اقتصادی تاثیر می گذارد.

به این ریسک، **ریسک سیاسی** می گویند.

ریسک تجاری

فرض کنید سهام یک شرکت خودرو سازی را خریداری کرده اید دولت برای حمایت از خودروسازهای داخلی تعرفه‌ای بالا برای واردات خودروهای لوکس و گران قیمت خارجی تصویب میکند. مثلاً خودرویی مثل کیا اگر در کشور ژاپن ۱۰۰۰ دلار باشد در ایران ۴۰۰۰۰ فروخته می‌شود.

پس خودروهای داخلی که قیمت کمتری نسبت به ماشین های لوکس دارند **اقبال بیشتری** پیدا می‌کنند؛ پس سودآوری و قیمت سهام خودروسازی های داخلی افزایش پیدا می‌کند حالا فرض کنید دولت تعرفه ورود خودروهای لوکس خارجی رو کاهش بدهد؟ چه اتفاقی می‌افتد؟

به این نوع ریسک ها که به یک صنعت خاص ربط پیدا میکند **ریسک تجاری** گویند

نگارنده: محسن تقی نژاد

